

Η ΥΠΑΚΟΗ ΣΕ ΓΕΡΟΝΤΑ ΚΑΙ Η ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΑΝΗ ΤΟΥ «ΓΕΡΟΝΤΙΣΜΟΥ»

Αγίου ΙΓΝΑΤΙΟΥ Μπριατσιανίνωφ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ «ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟ» ΤΟΜ. Α΄,
ΣΕΛ. 139-156

ΑΓ. ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΜΠΡΙΑΤΣΙΑΝΙΝΩΦ, ΕΚΔ. Ι.Μ. ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΕΒΕΖΗΣ.

Η Αξία της Υπακοής αναφέρεται, όπως γνωρίζουμε σε πολλά συγγράμματα των Πατέρων. Θεωρείται από τις μεγαλύτερες, τις υψηλότερες αρετές, και η εξάσκηση της, οδηγεί σε αγγελικό βίο. Ποια όμως είναι η αληθινή υπακοή; Σήμερα, δυστυχώς, έχει εμφανιστεί (ζανά!) το φαινόμενο του «γεροντισμού». Ανάξιοι Πνευματικοί (λίγοι, ευτυχώς) υποδύονται τους σοφούς Γέροντες, οδηγώντας ορισμένες φορές τα Πνευματικοπαίδια τους στο ... ψυχιατρείο. Δεν ομιλούμε βεβαίως, για τους **Θεοφόρους** Γέροντες, όπως π.χ. Παΐσιο, Πορφύριο, Σοφρόνιο κτλ. Εννοούμε, όλους εκείνους, όσους **ΥΠΟΔΥΟΝΤΑΙ** πως έχουν φτάσει τα μέτρα των Πνευματικών Γερόντων, και **απαιτούν** μάλιστα τυφλή υπακοή, ενώ δεν έχουν το δικαίωμα. Αυτού του είδους ο «Γεροντισμός», έχει καταντήσει στις μέρες μας μάστιγα. Τέτοιου είδους «γέροντες» χρησιμοποιούν στρεβλά την περί υπακοής διδασκαλία των Πατέρων για να **υποδουλώσουν** τα πνευματικοπαίδια τους. **Ο Άγιος Ιγνάτιος Μπριατσιανίνωφ**, αναλύει το φαινόμενο αυτό, το οποίο ήταν επίσης υπαρκτό στην εποχή του, με την βοήθεια των Πατέρων και του **Αγ. Συμεών του Νέου Θεολόγου**, ο οποίος επίσης καταπολέμησε ανάλογα φαινόμενα στην δική του εποχή. Στο τέλος της μελέτης, του Αγίου Ιγνατίου, προσθέσαμε **και δύο παραρτήματα**, με την άποψη του Γέροντα Πορφύριου και του π. Ι. Ρωμανίδη, σχετικά με το θέμα. Πρόσθετες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στην μελέτη περί «[Πνευματικής Ιεροσύνης](#)» του Σεβ. Ναυπάκτου και Αγ. Βλασσίου Ιερόθεου. Ελπίζουμε πως η μελέτη αυτή, θα βοηθήσει στην κατανόηση της «Ελεύθερης Υπακοής» που δίδασκαν οι Πατέρες, και οι σύγχρονοι Θεοφόροι Γέροντες, σε αντιδιαστολή με την «Γκουρουϊστική»/Παπική Υπακοή που καλλιεργούν κάποιοι σήμερα.

[Α' - Ο Άγιος Ιγνάτιος για την Υπακοή](#)

[ΕΙΣΑΓΩΓΗ - Η ΥΠΑΚΟΗ ΧΑΡΙΣΜΑ](#)

[Α. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ](#)

[Β. ΠΑΙΖΟΥΝ ΤΟΝ ΡΟΛΟ](#)

[Γ. ΕΙΛΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΘΕΟΥ](#)

[Δ. ΤΟ ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΟΥΜΕ](#)

[Β' - Ο Άγιος ΙΓΝΑΤΙΟΣ για την ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ](#)

[Α. ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ](#)

[Β. ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΥΠΑΚΟΥΟΜΕ](#)

[Γ. ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ](#)

[Δ. ΕΧΟΜΕ ΕΥΘΥΝΗ](#)

[ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ](#)

[1. ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ΣΕ ΤΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥΣ ΠΗΓΑΙΝΕΤΕ](#)

[2. ΜΕΡΙΚΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΔΙΑΠΡΑΤΤΟΥΝ ΕΓΚΛΗΜΑ](#)

[3. ΠΡΟΣΕΧΕ ΤΙ ΛΕΣ ΣΤΟΥΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥΣ](#)

[4. ΜΕΡΙΚΟΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΕ ΜΠΕΡΛΕΨΟΥΝ](#)

[5. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΠΟΥ ΔΙΑΓΙΝΕΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΑΠΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ](#)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Ι. Ρομανίδης περί λαϊκών και κληρικών

Α' – Ο ΆΓΙΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΚΟΗ

Εισαγωγή - Η υπακοή χάρισμα

1. Αυτά πού είπαμε για τους αναχωρητές και τους εγκλείστους, Ισχύουν και για εκείνους πού ζουν με υπακοή σε γέροντα, όπως τήν βρίσκομε στον αρχαίο μοναχισμό. Τέτοιο πράγμα όμως δεν υπάρχει πια στον καιρό μας.

2. Ο όσιος **Κασσιανός ο Ρωμαίος** λέγει, ότι οι Αββάδες της Αιγύπτου, πού αποτελούν την ακμή του μοναχισμού και τους πιο καταπληκτικούς καρπούς του, «μας διαβεβαιώνουν ότι είναι καλό, να έχει κανείς άλλους στην υπακοή του και να ζη ό ίδιος, όσο σοφός κι αν είναι, με υπακοή! Και το τονίζουν: Ότι αυτό είναι το πιο μεγάλο δώρο και χάρισμα του Αγίου Πνεύματος» (Αγ. Κασσιανού, Κανών Κοινοβιακός, βιβλ.. Β'. κεφ. 3).

α. Απαραίτητη προϋπόθεση

1. Απαραίτητη **προϋπόθεση** για μία τέτοια υποταγή **είναι να βρεθεί οδηγός πνευματοφόρος**, πού θα μπορούσε κατά Θέλημα τού Πνεύματος

- να νεκρώσει το αμαρτωλό θέλημα εκείνου πού υποτάχθηκε σ'αυτόν εν Κυρίω
- να τον βοηθήσει, με αυτό το αμαρτωλό θέλημα του, να νεκρώσει και όλα του τα πάθη!

Ή καταφθαρείσα φύση και θέληση τού ανθρώπου το έχει μέσα της να ρέπει σε όλα τα πάθη! Είναι λοιπόν φανερό, ότι **την νέκρωση μιας τέτοιας θέλησης**, (πού την πραγματοποιεί μέ τρόπο τόσο μεγαλειώδη και τόσο νικηφόρα ή θέληση τού Πνεύματος τού Θεού) **δεν μπορεί να την πραγματοποιήσει ή θέληση ενός πνευματικού οδηγού, πού ό ίδιος είναι υποδουλωμένος σε πάθη.**

2. «Αν θέλεις να απαρνηθής τόν κόσμο και να μάθεις να ζεις την ευαγγελική πολιτεία», (έλεγε ό άγιος **Συμεών ό Νέος Θεολόγος** στους μοναχούς τού καιρού του), **«μη παραδίδεις τον εαυτό σου σε άπειρο ή σε γεμάτο πάθη δάσκαλο**, γιατί τότε, αντί για την **Ευαγγελική ζωή**, θα

μάθεις μία **ζωή διαβολική**. Γιατί των καλών δασκάλων ή διδαχή είναι καλή, ενώ των κακών κακή. Από σπόρους κακούς φυτρώνουν φυτά, πού κάνουν πάντα κακούς καρπούς. **Εκείνος, πού ενώ είναι τυφλός, αναλαμβάνει να οδηγήσει άλλους, είναι απατεώνας**· και όσοι τον ακολουθήσουν θα πέσουν στον λάκκο απώλειας, σύμφωνα με τον λόγο τού Κυρίου, «τυφλός τυφλόν εάν οδηγή αμφότεροι εις βόθυνον πεσούνται» (Ματθ. 13, 14) (Φιλοκ. τομ. Γ', σελ. 242).

Σε άλλη περίπτωση ό μεγάλος αυτός ασκητής, συμβουλεύοντας τον μοναχό να μην κάνει τίποτε χωρίς ευλογία τού πνευματικού του πατέρα, προσθέτει: «μα να ενεργεί έτσι, **μόνο αν ξέρει**, ότι ό πνευματικός του πατέρας **έχει μέθεξη Αγίου Πνεύματος**, ότι δεν θα τού ειπεί ποτέ κάτι το αντίθετο από το θέλημα τού Θεού, αλλά κατά το χάρισμα του, και κατά το μέτρο της αρετής τού υποτακτικού, θα ειπεί πράγματα **μόνο** ευάρεστα **στον Θεό και ωφέλιμα στις ψυχές**, γιατί διαφορετικά **θα καταντήσει να είναι δούλος ανθρώπων και όχι τού Θεού**» (Λόγος 83).

Με αυτό το νόημα **ό Απόστολος** δίνει την εντολή: **Μη γίνεσθε δούλοι ανθρώπων** (Α' Κορινθ. 7,23). Αυτός διατάζει, ακόμη και ή δουλεία των δούλων στους κυρίους τους να γίνεται πνευματικά, όχι ανθρωπάρεσκα. Ως δούλοι Χριστού, πού κάνουν το θέλημα τού Θεού σε ότι έχει σχέση με την προσφορά υπηρεσίας σε ανθρώπους (Εφ. 6, 6). Τώρα, (λέγει ό απόστολος) «*ανθρώπους πείθω ή Θεόν; ή ζητώ ανθρώποις αρέσκειν; ει άνθρωποις ήρεσκον, Θεού δούλος ουκ αν ήμην*» (Γαλ. 1, 10). «*Ούκ οίδατε ότι ώ παριστάνετε εαυτούς δούλους εις υπακοήν - στον Θεό, ή σέ ανθρώπους μέ φρόνημα σαρκικό - δούλοι είσθε Εκείνου στον όποιο υπακούετε, ή δηλαδή στην αμαρτία και στο σαρκικό φρόνημα «εις θάνατον», ή στην αλήθεια τού Θεού προς σωτηρίαν*» (Ρωμ. 6, 16);

Η υπακοή κάνει τον υποτακτικό όμοιο με εκείνον στον όποιο υπακούει. Η Αγία Γραφή λέγει: «*Και εγκισθήσωσι τα πρόβατα εις τας ράβδους*» (Γεν. 30, 39).

β. Παίζουν τον ρόλο

1. Οι «γέροντες», εκείνοι πού παίζουν τον ρόλο (χρησιμοποιούμε αυτή την δυσάρεστη λέξη, πού ανήκει στη γλώσσα τού κόσμου, για να δείξωμε σαφέστερα ότι το έργο τέτοιων «γερόντων» στην ουσία του, **δεν είναι καθόλου λιγότερο ψυχοφθόρο από μία αξιοθρήνητη κωμωδία**), των αρχαίων αγίων Γερόντων, **χωρίς να έχουν τα πνευματικά χαρίσματα εκείνων** — **να το ξέρουν**, ότι τόσο ή καλή τους διάθεση, όσο και οι καλές τούς σκέψεις και ιδέες για το ιερό έργο της μοναχικής υπακοής είναι λανθασμένες. και ότι ακόμη και ό τρόπος, με τον όποιον σκέπτονται, και αντιλαμβάνονται τα πράγματα, **είναι μία αυταπάτη, μία διαβολική πλάνη**, πού δεν μπορεί να μη γεννήσει ανάλογο καρπό και σ' εκείνον, πού ευρίσκεται στην πνευματική τους καθοδήγηση.

2. Η λανθασμένη και ανεπαρκής κατάσταση τους δεν θα μείνει για πολύ απαρατήρητη στον υπό την καθοδήγηση τους άπειρο αρχάριο, αν έχει έστω και λίγο μυαλό και διαβάσει τα ιερά βιβλία με μοναδικό στόχο να βρει την σωτηρία του. Κάποτε αυτό θα φανεί. Και θα γίνει αφορμή μιας ανεπιθύμητης ψυχικής απόστασης, που θα κάνει πολύ δυσάρεστη την σχέση ανάμεσα στον γέροντα και τον μαθητή του, και θα φέρει ψυχολογική αναστάτωση και στους δύο.

- **Είναι φοβερό**, να παίρνει κανείς (αυτόγνωμα και αυθαίρετα!) καθήκοντα, που ο άνθρωπος μπορεί να εκπληρώσει μόνον με την δύναμη και την ενέργεια του Αγίου Πνεύματος.

- **Είναι φοβερό**, να φαντάζεται κανείς ότι είναι δοχείο τού Αγίου Πνεύματος, ενώ ακόμη δεν έχουν διακοπή οι σχέσεις του με τον σατανά· και αυτό το «δοχείο» δεν έχει ακόμη παύσει να μολύνεται από ενέργειες τού σατανά.

- **Είναι φοβερό** και φρικτό πράγμα **μία τέτοια υποκρισία**, ένας τέτοιος θεατρinισμός! ολέθριο για τον ίδιο και για τον πλησίον, ένοχο στα μάτια του Θεού και βλάσφημο.

3. Μάταια θα μας υπενθυμίσουν: **τον όσιο Ζαχαρία**, που κάνοντας υπακοή σε έναν άπειρο γέροντα, τον κατά σάρκα πατέρα του, τον Αββά Καρίωνα. έφθασε σε μοναχική τελειότητα ή τον όσιο Ακάκιο, που σώθηκε ζώντας κοντά σε ένα σκληρό γέροντα, που τον ταλαιπωρούσε απάνθρωπα με μαστιγώσεις **και τον έστειλε πρόωρα στον τάφο!** (Κλίμαξ, Λόγος Δ', 111) Και ο ένας και ο άλλος ήσαν στην υπακοή ανεπαρκών γερόντων, **αλλά ενεργούσαν σύμφωνα με τις συμβουλές των πνευματοφόρων πατέρων και με τα εποικοδομητικά παραδείγματα, που υπήρχαν άφθονα μπροστά τους!** Γι' αυτό, μόνο γι' αυτό, μπόρεσαν να μείνουν στην υπακοή στους γεροντάδες τους. **Οι περιπτώσεις αυτές δεν είναι ή σωστή τάξη.**

Ο τρόπος της ενέργειας της θείας οικονομίας λέγει ο άγιος Ισαάκ ο Σύρος, «είναι τελειώς διαφορετικός από την τάξη της κοινότητας των ανθρώπων. Συ δε την κοινήν τάξιν φύλαξον» (Λόγος Α').

4. Θα πουν: **Η πίστη τού υποτακτικού μπορεί να αναπληρώσει την ανεπάρκεια του γέροντα;**

Λάθος! Η πίστη στην αλήθεια σώζει. Η πίστη στο ψεύδος και στην διαβολική απάτη βλάπτει! Αυτό μας το λέει ο Απόστολος. Λέγει για αυτούς που θεληματικά χάνονται. «Την αγάπην της αληθείας ουκ έδέξαντο εις τό σωθήναι αυτούς· και διά τούτο πέμψει αύτοις ό Θεός (θά επιτρέψει ό Θεός νά υποστούν) ενέργειαν πλάνης εις τό πιστευσαι αυτούς τω ψεύδει, ίνα κριθώσι πάντες οί μή πιστευσαντες τή αληθεία, άλλ' εύδοκήσαντες εν τη αδικία» (Β' Θεσσ. 2, 10-12).

5. Σε δύο τυφλούς είπε ό Κύριος, ή Αυτό-αλήθεια: «Κατά την πίστιν υμών γενηθήτω υμίν» (Ματθ. 9, 29). Και θεράπευσε την τύφλωση τους.

Όμως το ψεύδος και ή υποκρισία δεν έχουν δικαίωμα να επαναλαμβάνουν τα λόγια της Αυτό-αλήθειας, για να δικαιώσουν μία εγκληματική τους συμπεριφορά, πού οδηγεί στην απώλεια.

γ. Ειδική πρόνοια του Θεού

1. Υπήρξαν περιπτώσεις, **πολύ σπάνιες**, πού ή πίστη, κατά ειδική πρόνοια του Θεού, ενέργησε μέσω αμαρτωλών και επέτυχε την σωτηρία τους.

Στην Αίγυπτο ό αρχιληστής Φλαβιανός, θέλοντας να ληστέψει κάποιο γυναικείο μοναστήρι, φόρεσε μοναχικό ένδυμα. Και πήγε. Οι μοναχές τον νόμισαν έναν από τους αγίους Πατέρες. Τον οδήγησαν στην Εκκλησία. Και τού ζήτησαν να προσευχηθεί γι' αυτές! Και ό Φλαβιανός το έκαμε. Παρ' όλο πού δεν το ήθελε, και πού ό ίδιος απορούσε με τον εαυτό του! Στην συνέχεια παρέθεσαν τράπεζα. Και αφού τελείωσε το γεύμα, ο! μοναχές του έπλυναν τά πόδια! Στο κοινόβιο αυτό μία μοναχή ήταν τυφλή και κωφή. Οι μοναχές της επήγαν, και της έδωκαν νά πιή, λίγο από τό νερό, με το όποιο έπλυναν τα πόδια τού ξένου. Ή άρρωστη έγινε αμέσως καλά. Οι μοναχές έδόξασαν τόν Θεό και την αγιασμένη ζωή του ξένου μονάχου και διέδωσαν τα νέα για τό θαύμα! Ή χάρις τού Θεού κατέβηκε στην καρδιά τού αρχιληστή. Κατάλαβε. Μετανόησε. Και από λήσταρχος, έγινε ένας πατέρας σημειοφόρος (= θαυματουργός).

Στον βίο τού αγίου Θεόδωρου Επισκόπου Εδέσσης, διαβάζουμε ότι μία πόρνη, υποχωρώντας σε αίτημα της σε κατάσταση απόγνωσης συζύγου του Αδερ. προσευχήθηκε στον Θεό για τον πεθαμένο της υιό. Και ό νέος αναστήθηκε! Με την προσευχή της πόρνης! Τρομαγμένη από αυτό πού είχε κάμει, ή πόρνη άφησε αμέσως την αμαρτωλή ζωή. Μπήκε σε μοναστήρι. Και με την ασκητική της ζωή έφθασε σε αγιότητα.

2. **Τα τέτοια γεγονότα είναι εξαιρέσεις.** Μελετώντας τα, ενεργούμε σωστά, αν θαυμάζουμε ειδικά το συγκεκριμένο αυτό γεγονός, και γενικά τα ανεξιχνίαστα κρίματα τού Θεού, και έτσι στερεωνόμαστε στην πίστη και στην ελπίδα. Άλλά θά ενεργήσωμε πολύ λανθασμένα, αν πάρωμε αυτές τις περιπτώσεις σαν πρότυπα προς μίμηση. Σαν οδηγός στην ζωή μας, μάς εδόθη από τον ίδιο τον Θεό ό Νόμος Του, δηλαδή ή Αγία Γραφή και τα συγγράμματα των Πατέρων. Ο Απόστολος Παύλος λέει ξεκάθαρα: «Παραγγέλλομεν δέ ύμιν αδελφοί εν ονόματι τού Κυρίου ημών Ιησού Χρίστου, στέλλεσθε (φεύγετε μακριά) από παντός αδελφού ατάκτως περιπατούντος και μη κατά την παράδοσιν, ην παρέλαβον παρ' ημών» (Β' Θεσσ. 3, 6). «Παράδοση», εδώ ονομάζεται ή ηθική παράδοση της Εκκλησίας, πού εκτίθεται στην Άγία Γραφή και τα συγγράμματα των άγιων Πατέρων.

Ο όσιος Ποιμήν ο Μέγας έδωσε σε κάποιον την εντολή να διακόψει αμέσως κάθε σχέση με τον γέροντα του, επειδή ή συμβίωση μαζί του ήταν πια φανερό ότι θα τού ήταν ψυχώλεθρη, επειδή — από ότι

φαίνεται — ό γέροντας αυτός καταπατούσε τις ηθικές παραδόσεις της Εκκλησίας.

3. Είναι άλλο πράγμα, όταν δεν έχωμε ζημία ψυχική, αλλά μόνο ενοχλήσεις από λογισμούς. Τότε οι λογισμοί πού μας ταράζουν, είναι ολοφάνερα έργο του διαβόλου. Και δεν πρέπει να υποχωρούμε σ' αυτόν με κανένα τρόπο. Ενεργεί ακριβώς εκεί, όπου έχωμε ψυχική ωφέλεια. Και αυτήν ακριβώς θέλει ό διάβολος να μας την κλέψει.

δ. το συνειδητοποιούμε;

1. Η μοναχική υπακοή, όπως την εφάρμοζαν οι μοναχοί του παλαιού καιρού, είναι ένα **υψηλό πνευματικό μυστήριο**. Είναι πολύ δύσκολο σε μας, να το φθάσωμε και να το μιμηθούμε. Μπορούμε μόνο να το έξετάζωμε με ευλάβεια και με σύνεση. Και να προσπαθούμε ανά οικειοποιηθούμε το πνεύμα του. Στον δρόμο αυτό μπαίνομε μόνον αν έχωμε **σωστή κρίση** και **ψυχосωτήρια σύνεση**.

Διαβάζοντας τις εμπειρίες και τους κανόνες των αρχαίων πατέρων για την υπακοή (εξίσου θαυμαστή τόσο στους γέροντες, όσο και στους υποτακτικούς) βλέπομε στους καιρούς μας μία γενική κατάπτωση της Χριστιανοσύνης. Και το συνειδητοποιούμε, ότι ήμαστε ακατάλληλοι να κληρονομήσωμε το έργο των Πατέρων σε όλη του την πληρότητα και σε όλον του τον πλούτο.

2. Και είναι μεγάλη ευλογία για μας, και μεγάλη ευτυχία, ότι μας εδόθη ή δυνατότητα να τρεφόμεσθε με τα **ψυχία** πού πέφτουν από την πνευματική τράπεζα των Πατέρων. Αυτά **τα ψυχία** δεν αποτελούν αυτά καθ'αυτά την πιο ικανοποιητική τροφή. Αλλά μπορούν, αν και όχι χωρίς την αίσθηση στέρησης και πείνας, να μας γλυτώσουν από τον πνευματικό θάνατο.

Β' - Ο ΆΓΙΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

α. Χρειαζόμεσθε προσαρμογή

1. Στο προηγούμενο κεφάλαιο ονομάσαμε **ψυχία** την πνευματική ζωή, πού ή πρόνοια του Θεού επεφύλαξε για μας στην εποχή μας.

Η πνευματική αυτή ζωή βασίζεται στην καθοδήγηση, πού μας δίνουν για το έργο της σωτηρίας μας ή Αγία Γραφή και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, **όταν τα μελετάμε με τις συμβουλές και με την καθοδήγηση** των συγχρόνων μας πατέρων και αδελφών.

Η πνευματική αυτή ζωή είναι κατά κάποιον τρόπο ή υπακοή των αρχαίων μοναχών, με άλλη μορφή, **προσαρμοσμένη στην δική μας αδυναμία**, πού είναι κατά κύριο λόγο αδυναμία ψυχής.

2. Τον παλαιό καιρό οι πνευματοφόροι διδάσκαλοι καθοδηγούσαν τους υποτακτικούς τους στο θέλημα του Θεού, **χωρίς περιστροφές και αρμολογίες**. Στις μέρες μας όμως, οι μοναχοί είναι **αναγκασμένοι** να αναζητούν **μόνοι τους** το θέλημα του Θεού στην 'Αγία Γραφή, και να εκτίθενται σε συχνές και μακροχρόνιες **αποτυχίες** και **εσφαλμένες απόψεις**. Τότε ή προκοπή ήταν από τη φύση της εργασίας **γρήγορη**. Σήμερα, πάλι από την φύση της εργασίας, είναι αργή. Αυτό είναι το θέλημα του Θεού για μας. Έχουμε χρέος να υποταχθούμε σ' αυτό* και να το δεχθούμε με ευλάβεια και ευγνωμοσύνη.

3. Η σημερινή μοναχική ζωή με βάση την Γραφή και τις συμβουλές πατέρων και αδελφών, έχει καθαγιασθεί και επικυρωθεί με το παράδειγμα του αρχηγού του μοναχισμού οσίου Αντωνίου τού Μεγάλου. Αυτός δεν έζησε στην υπακοή σε γέροντα. Στην αρχή ζούσε μόνος του. Και ρύθμιζε τη ζωή του με βάση την Γραφή και τις συμβουλές των διαφόρων πατέρων και αδελφών. Από έναν επήρε την εγκράτεια και την αυτοκυριαρχία. Από άλλον, την πραότητα, την υπομονή, την ταπείνωση. Από άλλον, έμαθε την αυστηρή επαγρύπνηση στον εαυτό του και την σιωπή. Προσπαθούσε να οικειοποιηθεί την αρετή κάθε ενάρετου μοναχού. Υπάκουε σε όλους, όσο τού ήταν δυνατόν, ταπεινώνοντας τον εαυτό του σε όλους. Και προσευχόταν στον Θεό αδιαλείπτως.

Αρχάριε, κάμε και συ το ίδιο! Δείξε στον ηγούμενο και στους άλλους αξιωματούχους της Μονής ειλικρινή υπακοή, όχι υποκριτική- όχι άνθρωπάρεσκη, ξένη από κάθε φιλαυτία, και κολακεία. **Δείξε υπακοή για τον Θεό.**

β. Πότε και σε ποιους υπακούομε

1. Υπάκουε σε όλους τους πατέρες και αδελφούς, σε ότι σου ζητούν, σε ότι δεν είναι αντίθετο στον νόμο τού Θεού, στον κανονισμό της μονής, στο τυπικό της και στις ρυθμίσεις των προεστώτων. **Μά μὴν ὑπακούεις** με κανένα τρόπο σε ότι είναι κακό, έστω και αν θα έχεις να αντιμετωπίσεις έξ' αιτίας της σταθερότητας σου και της μη άνθρωπάρεσκείας σου. ταραχή και πόνο.

2. Να ζητείς τις; συμβουλές των ενάρετων και συνετών πατέρων και αδελφών αλλά και να τις δέχεσαι **με μεγάλη προσοχή και επιφύλαξη!** Μην παρασύρεσαι από συμβουλές, με βάση την πρώτη τους επίδραση επάνω σου! Λόγω των παθών σου και της τύφλωσης σου μια εμπαθής και **επιζήμια** συμβουλή μπορεί να σου φανεί ελκυστική μόνο και μόνο εξ αιτίας της άγνοιας και **απειρίας σου**· ή και γιατί **τέρπει κάποιο κρυμμένο πάθος σου, άγνωστο σε σένα, πού ζη στα βάθη της καρδιάς σου.**

3. Με δάκρυα και στεναγμούς, μέσα από τα βάθη της καρδιάς σου, **παρακάλεσε τον Θεό** να μην επιτρέψει να απομακρυνθείς από το

πανάγιο θέλημα Του και **να μην ακολουθήσεις ανθρώπινη θέληση, πού βρίσκεται σε κατάσταση πτώσης**, είτε αυτή είναι ή δική σου, είτε του πλησίον σου, του **γέροντα σου**. Τόσο για τους δικούς σου λογισμούς, όσο και για τις σκέψεις και συμβουλές του πλησίον σου, **συμβουλευσου το Ευαγγέλιο**.

4. Οι ματαιόδοξοι και οι φίλαυτοι έχουν το χόμπυ να διδάσκουν και να δίνουν οδηγίες. Δεν ενδιαφέρονται για την αξία της συμβουλής των. Δεν τους απασχολεί καν ή σκέψη, ότι μπορεί και να προκαλέσουν στον πλησίον τους **πληγή αθεράπευτη**, με την λανθασμένη συμβουλή τους! Μία τέτοια συμβουλή ένας **άπειρος αρχάριος** την παίρνει μέ άκριτη εμπιστοσύνη, πού προκαλεί ένα φούντωμα της σαρκός και του αίματος.

Τέτοιων γερόντων,

- **τους χρειάζεται μία επιτυχία**, οποία και αν είναι ή φύση της!
- **τους χρειάζεται μία εντύπωση**, όποια και αν είναι ή προέλευση της! Θέλουν να κάνουν εντύπωση στον αρχάριο, να τον **υποδουλώσουν** ηθικά! Θέλουν τον ανθρώπινο έπαινο! Θέλουν να έχουν την φήμη αγίων! Την φήμη ότι είναι συνετοί πνευματικοί «γέροντες», διδάσκαλοι με χάρισμα προορατικό
- τους χρειάζεται **να θρέψουν την αχόρταγη ματαιοδοξία τους**, την υπερηφάνεια τους! Ή προσευχή τού Προφήτη ήταν πάντοτε σωστή. Πιο πολύ σωστή φαίνεται σήμερα: «Σώσον με Κύριε, ότι εκλέλοιπεν όσιος· ότι ώλιγώθησαν αι αλήθειαι από τών υιών τών ανθρώπων. Μάταια έλάλησεν έκαστος προς τόν πλησίον αυτού χείλη δόλια εν καρδιά, και έν καρδιά έλάλησε κακά» (Ψαλμ. 11, 2-3).

Ψεύτικος και υποκριτικός λόγος δεν μπορεί παρά να είναι κακός και επιζήμιος. Για να αντιμετώπισει κανείς μία τέτοια διάθεση, είναι αναγκαίο να λάβει **προληπτικά μέτρα**.

γ. Προληπτικά μέτρα

1. Λέγει ό **άγιος Συμεών ό Νέος Θεολόγος**:

«Μελέτα την Αγία Γραφή και τα συγγράμματα των αγίων Πατέρων, ιδιαίτερα τα πρακτικά τους κεφάλαια. Και **συγκρίνοντας την διδασκαλία τους με την διδασκαλία και την διαγωγή του δασκάλου σου και γέροντα σου, φρόντιζε να βλέπεις σαν σε καθρέφτη (στην ζωή και συμπεριφορά του), την ποιότητα του, για να καταλάβεις, πώς πρέπει να ενεργείς και συ. Εάν ή διδασκαλία του συμφωνεί με την Αγία Γραφή, δέξου την, κάμε την δική σου, και συγκράτησε την στον νου σου. Μα αν είναι κακή και λανθασμένη, να την απορρίψεις, για να μην πέσεις σε πλάνη. Γιατί πρέπει να το ξέρεις, ότι πολλοί**

ψευδοδιδάσκαλοι και απατεώνες παρουσιάσθηκαν στις ημέρες μας» (Φιλοκ. τόμ. Γ', σ. 242, κεφ. λγ').

Ο όσιος Συμεών έζησε τον δέκατο αιώνα, εννέα αιώνες πριν από τις μέρες μας. Να λοιπόν, ότι και τότε μέσα στην αγία Εκκλησία του Χριστού ακούστηκε ή φωνή ενός δικαίου, να θρηνεί για την έλλειψη αληθινών **πνευματοφόρων οδηγών, και για την πληθώρα ψευδοδιδασκάλων!**

Με την πάροδο του χρόνου οι καλοί οδηγοί λιγότεψαν ακόμη **περισσότερο**. Έτσι αναγκάστηκαν οι άγιοι Πατέρες να συνιστούν όλο και πιο πολύ, να φροντίζουμε να παίρνομε τα διδάγματα μας απ' ευθείας από την 'Αγία Γραφή και τα Πατερικά συγγράμματα.

2. Ο όσιος Νείλος Σόρσκι, αναφερόμενος στους παλαιότερους Πατέρες λέγει:

«Δεν είναι εύκολη υπόθεση (γράφουν) να βρει κανείς έναν απλανή οδηγό γι αυτήν την θαυμαστή πρακτική (την αληθινή μοναχική καρδιακή προσευχή). **Απλανή ονομάζομε εκείνον**, του οποίου θεωρία και πράξη μαρτυρείτε από την Αγία Γραφή, και έχει αποκτήσει πνευματική διάκριση. **Ακόμη και τότε ήταν πολύ δύσκολο να εύρει κανείς απλανή διδάσκαλο**. Τώρα έχουν λιγοστέψει σε φοβερό βαθμό! **Πρέπει λοιπόν κανείς, για να τον ευρει, να ψάξει όσο πιο καλά μπορεί. Και αν δεν καταστεί δυνατό να βρεθεί τέτοιος διδάσκαλος, τότε οι άγιοι Πατέρες μας συνιστούν, να διαβάζομε την Αγία Γραφή, να ακούμε τον ίδιο τον Κύριο**. Ο Χριστός λέγει: «Ερευνάτε τας Γραφάς, ότι υμείς δοκείτε εν αυταίς ζωήν αιώνιον έχειν» (Ίω. 5, 39). «Όσα γάρ προεγράφη, εις τήν ήμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη» (Ρωμ. 15, 4), (Αγίου Νείλου Σόρσκι, Κανονισμός ή Παράδοση, πρόλογος).

Ο άγιος Νείλος έζησε τον 15ον αιώνα. Ίδρυσε μία σκήτη, ένα μοναστήρι, όχι μακριά από το Μπέλοε Όζερο (Λευκή Λίμνη), όπου ασκήτεψε στην προσευχή και στην μόνωση. **Είναι πολύ ωφέλιμο να ακούσουν οι γέροντες της δικής μας εποχής**, και να το λάβουν ύπ' όψη τους, με πόση **ταπείνωση** και **αυταπάρηση** μιλάει ό άγιος Νείλος, για τις διδασκαλίες, πού έκανε στους αδελφούς του.

«Δεν πρέπει να αφήνει κανείς να κρύβει τον λόγο του Θεού με την αμέλεια του. **Οφείλει να ομολογεί την αδυναμία του**, αλλά και να μην κρύβει την αλήθεια του Θεού. Διαφορετικά γίνεται ένοχος. Παραβαίνει εντολή του Θεού. **Μην κρύβουμε λοιπόν ίόν λόγο του Θεού**. "Ας τον κηρύττομε, όσο πιο πολύ μπορούμε. Οι Αγίες Γραφές και τα λόγια των άγιων Πατέρων είναι τόσο πολλά, **σαν την άμμο της θαλάσσης**. Αν εμείς τα ερευνήσομε, θα έχομε την δυνατότητα να τα διδάσκουμε σ' αυτούς πού έρχονται σ' εμάς και τα ζητούν! Η (πιο σωστά), δεν θα είμαστε εμείς πού θα διδάσκουμε, (εμείς είμαστε **ανάξιοι για τέτοιο έργο**), αλλά μέσα από την Αγία Γραφή θα διδάσκουν τότε οι **ευλογημένοι άγιοι Πατέρες μας**» (Αγίου Νείλου Σόρσκι, Παράδοση).

Δεν είναι περιττό να κάμομε την παρατήρηση και να υπενθυμίσουμε, ότι ό άγιος Νείλος, παρ' ότι ήτο πλήρης χάριτος και Πνεύματος, ποτέ δεν τόλμησε να εξηγήσει την αγία Γραφή με δικό του

τρόπο, δίνοντας δικές του ερμηνείες. Ο όσιος Νείλος ακολουθούσε πάντοτε την ερμηνεία των άγιων Πατέρων. Η οδός της ταπεινοφροσύνης είναι ή μόνη οδός πού οδηγεί με ασφάλεια, με σιγουριά, στην σωτηρία.

3. Τι θαυμάσιο πρότυπο για μία σύγχρονη διδασκαλία! Απόλυτα ψυχωφέλιμο **και για τόν υποτακτικό και για τον γέροντα!** Σωστή έκφραση μετρημένης προκοπής! **Καταδικάζει την φιλαυτία, την έπαρση, την ασύνετη προπέτεια, την θρασύτητα, δηλ. τις κακίες, στις οποίες καταντούν εκείνοι, πού μιμούνται (στα εξωτερικά μόνο!) τον Μέγα Βαρσανούφιο και άλλους σημειοφόρους Πατέρες, χωρίς ποτέ ανά φροντίσουν νά αποκτήσουν τήν χάρη, πού είχαν εκείνοι!** Έτσι, ο,τι για κείνους ήταν έκφραση της άφθονης παρουσίας του Αγίου Πνεύματος μέσα τους, τώρα σε ανθρώπους πού προσπαθούν να τους μιμηθούν, χωρίς να έχουν διάκριση, **υποκριτικά**, καταντάει έκφραση **βαθείας άγνοιας, αυταπάτης, υπερηφάνειας και θρασύτητας.**

δ. Έχομε ευθύνη

1. Αγαπητοί πατέρες,

Ας μεταδίδομε τον λόγο τού Θεού στους αδελφούς μας **με όσο πιο πολλή ταπείνωση και ευλάβεια μπορούμε**, αναγνωρίζοντας το ότι είμαστε ανεπαρκείς για το έργο αυτό. και φυλάσσοντας τους εαυτούς μας από την ματαιοδοξία, πού απειλεί πολύ σοβαρά τους εμπαιθείς, όταν εκείνοι κάνουν τον δάσκαλο στους άλλους. Να μην το ξεχνάτε ποτέ, ότι θα **δώσουμε λόγο για κάθε αργό μας λόγο!** Πόσο **πιο** πολύ θα δώσουμε λόγο, για το ότι κηρύττομε τον λόγο τού θεού με ματαιοδοξία! Επειδή μας σπρώχνει ή ματαιοδοξία!

2. «Έξολοθρεύσαι Κύριος πάντα τά χείλη τά δόλια και γλώσσαν μεγαλορρήμονα. τούς ειπόντας· Τήν; γλώσσαν ημών μεγαλυννομεν τά χείλη ημών παρ' ήμιν εστί τις ημών Κύριος έστιν;» (Ψαλμ 11, 4-5).

Ο Κύριος θα **τιμωρήσει** αυτούς, πού ζητούν **την δική τους** δόξα και **όχι την δόξα του Θεού.**

• Ας φοβηθούμε την απειλή του Κυρίου.

• **Ας προσφέρουμε τον λόγο της οικοδομής**, όταν ή ανάγκη το καλεί, όχι σαν δάσκαλοι· αλλά σαν άνθρωποι, πού έχουμε εμείς οι ίδιοι ανάγκη διδασκαλίας και λαχταρούμε να πάρουμε κάτι από την διδαχή, πού μας έδωκε ο Θεός στον πανάγιο Λόγο του.

• **«Ας υπηρετούμε ό ένας τον άλλον**, ό καθένας ανάλογα με το χάρισμα, πού έλαβε· μα όλοι, σαν καλοί οικονόμοι των ποικίλων χαρισμάτων του Θεού, να τα χρησιμοποιείτε πρώτα για τον εαυτό σας. Όποιος μιλάει θρησκευτικά, να μιλάει με ευλάβεια και φόβο Θεού· με σεβασμό για τον λόγο τού Θεού- **και όχι σαν να ήταν δικά του λόγια!** Εάν κανείς υπηρετεί, να έχει συνείδηση, **ότι υπηρετεί με την δύναμη πού τού**

έδωκε ο Θεός, και όχι δική του, ώστε σε όλα να δοξάζεται ο Θεός διά τού Ιησού Χριστού» (Α' Πέτρο. 4, 10-11).

- **Όποιος κάνει κάτι μόνος του, ενεργεί από ματαιοδοξία.** Αυτός προσφέρει και τον εαυτό του και τους άλλους, πού τον ακούν, θυσία στον σατανά.

- **Όποιος ενεργεί με τού Θεού την δύναμη, ενεργεί για την δόξα του Θεού,** αυτός θα επιτύχει και την δική του σωτηρία και την σωτηρία του πλησίον του, με την δύναμη του Κυρίου, του μόνου Σωτήρα των ανθρώπων. Ας προσέχουμε, μη συμβεί να δώσουμε σε αρχάριο απερίσκεπτα διδασκαλία, πού δεν θα είναι θεμελιωμένη στον λόγο τού Θεού και στην πνευματική κατανόηση του λόγου τού Θεού. **Καλλίτερα να ομολογήσει κανείς αγνοία, παρά να δείχνει γνώση βλαβερή.**

- Ας φυλαχθούμε από την **φοβερή** εκείνη συμφορά, **να κάμουμε έναν εύπιστο αρχάριο να γίνει από δούλος Θεού δούλος ανθρώπου** (Α' Κορ. 7, 23), επιβάλλοντας του να εκτελεί τα αμαρτωλά θελήματα ανθρώπου και όχι το πανάγιο θέλημα τού Θεού*.

3. Η **σεμνή** σχέση εκείνου πού δίνει εντολές, με εκείνον πού τις ακούει, **είναι κάπως διαφορετική** από την σχέση τού γέροντα με έναν υποτακτικό, πού υπακούει ανεπιφύλακτα σε όλα, και γίνεται έτσι δούλος του εν Κυρίω.

Η συμβουλή, δεν ζητάει απόλυτη και ανεπιφύλακτη υπακοή. Μπορεί να εκτελεσθή, αλλά μπορεί και να μην εκτελεσθή. Ο απλός σύμβουλος δεν υπέχει καμία ευθύνη για την συμβουλή του, αρκεί να την έδωσε με φόβο Θεού και ταπείνωση, και όχι από δική του πρωτοβουλία, επειδή τού ζητήθη επίμονα, να ειπει τήν γνώμη του. Κατά τον ίδιο τρόπο και εκείνος, πού δέχεται την συμβουλή, δεν είναι δεμένος με αυτήν! Είναι ελεύθερος, και να εκτελέσει και να μην εκτελέσει την συμβουλή πού τού έδωκαν.

Είναι λοιπόν φανερό, πόσο αυτός ο δρόμος της συμβουλής και της αναζήτησης καθοδήγησης στις Αγίες Γραφές ταιριάζει στους αδύνατους καιρούς μας.

4. Αξίζει να παρατηρήσουμε, ότι οι Πατέρες μας απαγορεύουν να δίνουμε συμβουλές στον πλησίον μας από δική μας πρωτοβουλία, χωρίς ο πλησίον μας να μας έχει ζητήσει να το κάμουμε. Το να δίνουμε από δική μας πρωτοβουλία συμβουλές, **είναι σημείο ότι εμείς πιστεύουμε για τον εαυτό μας, ότι έχουμε και πνευματική γνώση και αξία!** Αυτό είναι ολοφάνερο σημάδι υπερηφάνειας και αυταπάτης.

5. **Αυτά δεν τα λέμε για τους ηγουμένους και τους προεστώτες,** πού είναι υποχρεωμένοι παντού και πάντοτε, όπου και όποτε υπάρχει ανάγκη, να διδάσκουν τους αδελφούς, πού είναι εμπιστευμένοι στην φροντίδα τους, **ακόμη και χωρίς να ερωτώνται.**

Αλλά και αυτοί, **όταν επισκέπτονται αλλά μοναστήρια,** πρέπει να έχουν οδηγό τους την συμβουλή πού έδωκε ο άγιος **Μακάριος** ο

Αλεξανδρείας στον άγιο **Παχώμο τον Μέγα**. Ο Παχώμιος ερώτησε τον Μακάριο, πώς θά έπρεπε να διδάσκει και να κρίνει τους αδελφούς. Ο άββάς Μακάριος του απάντησε:

«Δίδασθε και κρίνε τους υποτακτικούς σου, άλλα μην κρίνετε τους απ' έξω».

Όλοι οι ηγούμενοι, πού επιθυμούν να ευαρεστήσουν τον Θεό, και εφαρμόζουν και εφαρμόζουν τον κανόνα αυτόν.

** Εδώ γίνεται Λόγος, όχι για την εξωτερική υπακοή, όχι για τις δουλειές και τα διακονήματα, πού ορίζουν οι προϊστάμενοι της Μονής, αλλά για την κρυφή υπακοή, για την υπακοή πού γίνεται μέσα στα βάθη της ψυχής.*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Γ. ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΠΕΡΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ

1. Να προσέχετε σε τι πνευματικούς πηγαίνετε

Ένας αδελφός μου είπε: Πήγε μια φορά ή σύζυγος μου, όταν εργαζόμουν στην επαρχία, σε έναν πάρα πολύ αυστηρό πνευματικό και όταν του είπε μια αδυναμία της πού θα την επαναλάμβανε, την αποπήρε, τη φοβέρισε και από τότε έκανε πολύ καιρό να ξαναπάει να εξομολογηθεί. **«Είδες, του είπε ό Παππούλης, τι κάνει ή πολλή αυστηρότητα; Γι' αυτό σας λέω να προσέχετε σε τι πνευματικούς πηγαίνετε για να εξομολογείσθε,** και συ και ή γυναίκα σου και τα παιδιά σου, και προ πάντων να είστε τότε ειλικρινείς σ' αυτά πού λέτε, γιατί έτσι ό Θεός τα συγχωρεί όλα και ανεβαίνετε πνευματικά». [Τζ 142-4]

[Γέροντος Πορφυρίου Ιερομονάχου, **«ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ»**, Έκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 2002, σελ 337]

2. Μερικοί πνευματικοί διαπράττουν έγκλημα

Κοίταξε, παιδί μου! Ό Θεός μας, προκειμένου να διαπαιδαγωγήσει τα παιδιά του, πού τον πιστεύουν, τον αγαπούν και τον λατρεύουν, χρησιμοποιεί διάφορους τρόπους, μεθόδους και σχέδια. Μέσα στα σχέδια του Θεού μας είναι και ή επιβολή κανόνων, οι όποιοι αποσκοπούν, πάντα, στη σωτηρία τής ψυχής μας. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση τη δική σου. Εμείς δεν μπορούμε να αλλάξουμε ή να διαγράψουμε τα σχέδια ιού Θεού. Πολύ περισσότερο δεν μπορούμε να του το επιβάλλουμε. Μπορούμε, όμως, να τον παρακαλέσουμε και να τον ικετεύσουμε, και Εκείνος, σαν φιάνθρωπος πού είναι, μπορεί να εισακούσει τις προσευχές μας και να συντημήσει το χρόνο ή ακόμη και να τον διαγράψει. Και το ένα και το άλλο, στο χέρι του είναι. Εμείς θα το ζητήσουμε. Και Εκείνος θα το εγκρίνει.

Υστερα, οι κανόνες αυτοί δεν έχουν το χαρακτήρα τής εκδικήσεως ή τής τιμωρίας, αλλά τής διαπαιδαγωγήσεως, και δεν έχουν καμιά σχέση με αυτούς πού επιβάλλονται από ορισμένους πνευματικούς κατά την εξομολόγηση, και οι οποίοι, είτε από υπερβάλλοντα ζήλο, είτε από άγνοια, εξαντλούν τα όρια τής τιμωρίας, χωρίς να αντιλαμβάνονται, ότι μέ τον τρόπο αυτό, αντί να κάνουν καλό, διαπράττουν έγκλημα. Εγώ, πάντα τους φωνάζω και τους συμβουλεύω: Όχι μεγάλες τιμωρίες. Άλλα σωστές συμβουλές. Γιατί, οι μεγάλες τιμωρίες, τροφοδοτούν τον άλλο (το διάβολο) με πλούσια πελατεία. Και αυτός, αυτό περιμένει. Αυτό καραδοκεί, και έχει πάντα ανοιχτές τις αγκάλες του για να τους δεχτεί! Και τους τάζει, μάλιστα, λαγούς με πετραχήλια... Γι' αυτό, απαιτείται μεγάλη προσοχή στην επιλογή του πνευματικού. Όπως αναζητάτε τον καλύτερο γιατρό, το ίδιο να κάνετε και για τον πνευματικό. Και οι δύο γιατροί είναι. Ο ένας του σώματος και ο άλλος τής ψυχής! [Κ 206π.]

[Γερωντος Πορφυρίου Ιερομονάχου, «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ», Έκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 2002, σελ 337]

3. Πρόσεχε τι λες στους πνευματικούς

«Πρόσεχε τι λες στους πνευματικούς πού εξομολογείσαι. Γιατί δεν τα ξέρουν όλα. Πρέπει να είναι οι πνευματικοί πολύ σοφοί, διακριτικοί, και έμπειροι. Να έχουν πνεύμα Θεού, για να μπορούν να σου λύνουν τα διάφορα προβλήματα σου».

Εδώ θα πρέπει να διευκρινισθεί, ότι δεν εννοούσε για τα απλά και καθημερινά αμαρτήματα πού κάνουμε όλοι μας, αλλά για τις βαθύτερες έννοιες, όπως νοεράς προσευχής, προσβολών πονηρού κ.ά. [Τζ 143]

[Γερωντος Πορφυρίου Ιερομονάχου, «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ», Έκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 2002, σελ 342]

4. Μερικοί πνευματικοί μπορεί να σε μπερδέψουν

«Όταν είσαι μακριά από την Αθήνα, λέει σε έναν αδελφό, και δεν μπορείς να έρχεσαι τόσο τακτικά εδώ, να ψάχνεις εκεί να βρίσκεις έναν πολύ καλό πνευματικό για να εξομολογείσαι τις αμαρτίες σου. Και ότι άλλο σε απασχολεί σχετικά με νοερή προσευχή ή λογισμούς να μην τους τα αναφέρεις, γιατί μερικοί **δεν τα γνωρίζουν όλα και μπορεί να σε μπερδέψουν**. Να έρχεσαι εδώ να μου λες τα άλλα», [Τζ 143]

[Γερωντος Πορφυρίου Ιερομονάχου, «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ», Έκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 2002, σελ 341]

5. Πνευματικοί που διαπνέονται από παπικό πνεύμα

Συζητούσα μαζί του, ένα σχετικό θέμα: Επρόκειτο για κάποιον "αυστηρό" πνευματικό, πού αρνήθηκε να ικανοποιήσει την επιθυμία πνευματικού του παιδιού, να επισκεφθεί τον π. Πορφύριο, για να του μιλήσει για σοβαρό προσωπικό του πρόβλημα. Το περιστατικό μου είχε προξενήσει αλγεινή εντύπωση και του την εξέφρασα. Ο Γέροντας κούνησε λυπημένος το κεφάλι του και ψιθύρισε: **"Τί νά πής; Είναι βλέπεις και πνευματικός"**. Πάντα ο Γέροντας ήταν πολύ προσεκτικός και επιεικής στις κρίσεις του για άλλους, ιδίως όταν επρόκειτο για ιερείς, πού έκαναν λάθη. Αντί χαρακτηρισμού, προτίμησε να μου μιλήσει παραβολικά:

"Έρεις, όταν ο παπικός μισιονάριος πάρη εντολή για κάποια αποστολή, ανεβαίνει στο αεροπλάνο στη Ρώμη και όταν φθάσει στο αεροδρόμιο Αφρικανικού κράτους, εκεί ανοίγει ένα κλειστό φάκελο και διαβάζει, ποιο θα είναι το έργο του, πού είναι υποχρεωμένος να το εκτέλεση, έστω κι' αν δεν σύμφωνη. Με εμάς τους ορθοδόξους δεν γίνεται έτσι".

Κατάλαβα, τι περίπου ήθελε να μου πει. Άλλωστε, δεν ήταν ή πρώτη φορά πού διαπίστωνα, **ότι υπάρχουν μέσα στον ορθόδοξο χώρο και πνευματικοί οδηγοί, ευτυχώς λίγοι, πού διαπνέονται ουσιαστικά από παπικό πνεύμα**. Πού απαιτούν την εκτέλεση των εντολών τους, αδιαφορώντας για τις εσωτερικές αντιστάσεις των πνευματικών παιδιών τους. Καλλιεργούν μία ολοκληρωτική νοοτροπία. Επειδή φοβούνται την ελευθερία, επιβάλλουν την πειθαρχία και αγνοούν, ότι ή ορθόδοξη υπακοή είναι καρπός ελευθερίας. Δεν πέρασε πολύς καιρός, και ο αυταρχικός πειθαναγκασμός έφερε τα αποτελέσματα του: Το ίδιο πνευματικό τέκνο του "αυστηρού" πατρός, δήλωσε στους φίλους του, πού το προέτρεπαν να δη τον π. Πορφύριο, ότι δεν επιθυμεί πλέον να τον επισκεφθεί. Σε μια συνάντηση μου με τον Γέροντα, του είπα: Νομίζω, ότι δεν έρχεται σε σας, όχι επειδή δεν θέλει να έρθει, άλλα επειδή κάνει υπακοή στον πνευματικό του.

Ο Γέροντας με κατέπληξε, λέγοντας μου: **"Κάνει υπακοή, επειδή οι συμβουλές του πνευματικού του ικανοποιούν τον εγωισμό του"**. Πρώτη μου φορά, άκουσα τον Γέροντα, να μου μιλά τόσο ανοιχτά, για λάθη πνευματικά. Ήξερα, ότι δεν το έκανε από προσωπική ευθιξία. Ο Γέροντας δεν καλούσε ανθρώπους να τον επισκεφθούν. (Μία μόνη εξαίρεση αντιλήφθηκα κι' αυτή έγινε έπειτα από θερμές παρακλήσεις φίλων κάποιου προκατειλημμένου, πού βασανίζοταν. Ουσιαστικά επρόκειτο, για δική τους έμμεση πρόσκληση). Ο Γέροντας δεν ήθελε να κάνει οπαδούς, απλώς βοηθούσε, όσους προσέτρεχαν στο κελί του. Ίσως, μου μίλησε έτσι, γιατί ήθελε να μου αποκάλυψη άλλη μία δολιότητα του διαβόλου, μέσα στις τάξεις των χριστιανών. Και συλλογίζομουν: "Ωστε, το κίνητρο της υπακοής αυτού τού ανθρώπου, ήταν ή ικανοποίηση τού εγωισμού του."

[Κωνσταντίνου Γιαννιτσιώτη, «Κοντά στον Γέροντα Πορφύριο», Εκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 1995, σελ 387 – 389] **Επίσης** [Γεροντος Πορφυρίου Ιερομονάχου, «ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ», Εκδοση Ιερού Γυναικείου Ησυχαστηρίου «Η Μεταμόρφωσις του Σωτήρος», 2002, σελ 342]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Ι. ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ ΠΕΡΙ ΛΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια όμως βλέπομε μια περίεργη εξέλιξη μέσα στην ιστορία της Εκκλησίας, κατά την οποία το βασιλειον ιεράτευμα της Εκκλησίας δεν παρέμεινε ποιοτικά εκείνο πού ήταν αρχικά.

Αρχικά, δηλαδή στην εποχή των πρώτων Χριστιανών, έχομε τους λαϊκούς και τους κληρικούς. Ο Απόστολος Παύλος τους λαϊκούς ονομάζει *ιδιώτες* και οι Πατέρες της Εκκλησίας είναι εκείνοι πού ερμηνεύουν τους ιδιώτες του Αποστόλου Παύλου ως λαϊκούς.

Λαϊκός είναι εκείνος, ό όποιος έχει μεν βαπτισθεί, αλλά δεν έχει ακόμη κληθεί άνωθεν, ώστε να γίνει βασιλειον ιεράτευμα, δηλαδή κληρικός. Ως κληρικός θεωρείτο ό θεόκλητος, εκείνος δηλαδή πού είχε δεχθεί μέσα στην καρδιά του την επίσκεψη του Αγίου Πνεύματος και πού το Πνεύμα είχε αρχίσει να προσεύχεται μέσα του. Εκείνος, δηλαδή πού είχε γίνει ναός τού Αγίου Πνεύματος και γι αυτό μέλος του Σώματος τού Χρίστου, δηλαδή της Εκκλησίας.

Γι αυτό ό απόστολος Παύλος λέγει «... ους εθετο ό Θεός εν τη εκκλησία...», αφού προηγουμένως είχε πει: «Υμείς δε έστε σώμα Χρίστου» (*Α' Κορ. 12,27*). Μας δίνει δηλαδή ό ίδιος τον ορισμό του τι είναι Σώμα Χριστού.

Αργότερα, από τους Πατέρες της Εκκλησίας ξέρομε άτι ήλθε εποχή, κατά την οποία χειροτονούντο ως κληρικοί άνθρωποι, πού στην αρχαία Εκκλησία θα θεωρούντο ως λαϊκοί. Και μετά αυτοί οι άνθρωποι χειροτονούντο και επίσκοποι. Ο άγιος **Συμεών ό Νέος Θεολόγος** κάνει ολόκληρη ανάπτυξη επάνω στο θέμα αυτό Αυτό σημαίνει ότι εισήλθε ή παράδοσις στην Εκκλησία να χειροτονούνται ως κληρικοί άνθρωποι, οι όποιοι δεν είχαν τα προσόντα να είναι κληρικοί της Εκκλησίας. Δεν είχαν δηλαδή τις πνευματικές προϋποθέσεις της ιεροσύνης. **Εναντίον αυτής της ανωμάλου καταστάσεως επαναστάτησε ό άγιος Συμεών ό Νέος Θεολόγος** με τόσο μεγάλη επιτυχία, ώστε ή Εκκλησία τον ονόμασε Νέο Θεολόγο. Από την εποχή του μέχρι την εποχή τού άγιου Γρηγορίου του Παλαμά έγινε μία μεγάλη διαμάχη μέσα στην Εκκλησία, όσον αφορά στα προσόντα εκλογής των επισκόπων. Έξ' αίτιας αυτής της *Ησυχαστικής έριδος*, όπως ονομάσθηκε, κατά την όποια επικράτησε τελικά ή γραμμή τού άγιου Συμεών του Νέου Θεολόγου, καθιερώθηκε οι επίσκοποι της Εκκλησίας να λαμβάνονται από τους μοναχούς της **Ησυχαστικής παραδόσεως**, της καθάρσεως, του φωτισμού και της Θεώσεως.

[**Ιωαννου Σ. Ρωμανίδου, «ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ»** , Εκδόσεις Παρακαταθήκη, 2004, σελ 103-105, Πρόλογος Κοσμήτορα της Θεολ σχολής του Πανεπ. Αθηνών Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μετάλληνου, Επιμέλεια – Σχόλια: **Μοναχού Δαμασκηνού Αγιορείτη**]

